

Τι σημαίνει: Μαρία – Θεοτόκος – Παναγία;

Γράφει η Ευαγγελία Αφεντάκη

Ασφαλώς δεν είναι γνωστό σε πολύ κόσμο το τι σημαίνει το όνομα Μαρία, και το οποίο είναι το καθ' αυτό όνομα που της δόθηκε αρχικά, και που αναφέρεται στην Καινή Διαθήκη και δεν της δόθηκε τυχαία.

«Το πανσεβάσμιον και κεχαριτωμένον όνομα της Μαρίας προσφύεστατα και αρμοδιώτατα εδόθη εις την αιεπάρθενον Θεοτόκον κατά πρόγνωση και βουλή Θεού, παρά του οποίου παρά του οποίου ήταν ωρισμένη να γίνη Μητέρα Αυτού.

Σημαίνει δε το όνομα Μαρία: Παντοδυναμία, τουτέστιν εκείνη η οποία ήνωσε τα δύο άκρα αντικείμενα Θεό και άνθρωπο. Ακόμη σημαίνει Σοφία, η οποία βρήκε τον τρόπο δια να ενώση δύο φύσεις σε μια υπόσταση, χωρίς να συγχύση τα ιδιώματα των φύσεων.

Και τρίτον σημαίνει Αγαθότης, ήτοι χάρις, η οποία εθεοποίησε την ανθρώπινη φύση και ανεβίβασε αυτή υπεράνω των ουρανίων δυνάμεων. Αυτά τα τρία περιέχει το όνομα Μαρία. Δόθηκε διότι έμελλε να υπηρετήσει το μυστήριο της ενσάρκου οικονομίας...». Το όνομα Μαρία παράγεται από το εβραϊκό Αϊός το οποίο δηλοί Κύριος και ερμηνεύεται Κυρία διότι, ως Μητηρ Θεού κυριεύει και εξουσιάζει ουράνια και επίγεια κτίσματα. Έχει δε την κυριότητα της δυνάμεως επειδή το θεμέλιο της κυριότητος είναι η δύναμις».

(Αγ. Νικοδήμου Αγιορείτου, στην ερμηνεία της ενάτης ωδής της Παρθένου)

Θεοτόκος

Το κατ' εξοχήν θεολογικό όνομα της Μητέρας του Θεού είναι Θεοτόκος. Δι αυτό έγινε λόγος σ' όσα αναφέρθηκαν. Εδώ χρονολογικά πότε δόθηκε αυτό στη Μητέρα του φωτός.

«Θεοτόκον ονόμασαν την Παρθένον Πατέρες προ της Γ' Οικουμενικής Συνόδου. Στη δε Σύνοδο αυτή εδιορίσθη το πρώτον να καλείται Θεοτόκος η Παρθένος Μαρία. Ακόμη η Σύνοδος αύτη την γλυκυτάτην ταύτην της Παρθένου προσηγορίαν επικυρώσασα, ως όρον δογματικόν εις πάσαν την οικουμένην παρέδωσε. Πρώτος γαρ ο Ωριγένης Θεοτόκον την Παρθένον εκάλεσε... Ο δε Αλεξανδρείας Κύριλλος, γράφων προς Νεστόριον λέγει, ότι και ο Μέγας Αθανάσιος Θεοτόκον αυτήν και ωνόμασε και ωμολόγει».

(Πηδάλιον Εκκλησίας)

Παναγία

Το προσφιλέστατο όνομα της Παναχράντου Δέσποινας είναι χωρίς άλλο το «ΠΑΝΑΓΙΑ». Πότε ιστορικά έλαβε αυτή την προσωνυμία η Παρθένος;

«Αποδίδεται εις την Θεοτόκον και σταθεροποιείται δι αυτήν η προσωνομία «Παναγία». Ταύτην γνωρίζει ως επικρατούσαν πλέον κατά τον Ε΄ αιώνα ο Βασίλειος Σελευκείας (P.G. 85 425). Βραδύτερον κατά τον Ζ΄ αιώνα, ο Ανδρέας Κρήτης αποκαλεί επιμόνωσ την Άχραντον «αγιωτέραν των αγίων» (P.G. 97 2108).

Το όνομα πλέον Παναγία υπερίσχυσε, ταυτίστηκε με την ιερά μορφή και προσωπικότητά της. Το πόσο έχει το όνομα Παναγία επικρατήσει στο Χριστεπώνυμο πλήρωμα, φαίνεται κυρίως στις δυσκολίες της ζωής, και μάλιστα σε ξαφνικούς κινδύνους, όπου αυθόρμητα προέρχεται εκ των έσωθεν το όνομα «Παναγία μου». Σ' αυτές τις περιπτώσεις ούτε μάνα μου, ούτε, ούτε, όλα τότε δεν μετρούν υποχωρούν. Πώς συμβαίνει αυτό σε μικρούς και μεγάλους;

Μήπως οι πολέμιοι οι ολιγόπιστοι οι είρωνες της πίστεως μπορούν να μάς πουν πώς το όνομα της Παναγίας στις φουρτούνες της ζωής σε πολλούς ανθρώπους εκτοπίζει κάθε άλλο προσφιλές όνομα; Ασφαλώς η Παναγία δεν επέβαλε να την επικαλούνται, αυτό είναι θέμα επιλογής και αυθορμήτου ψυχικής ανάγκης των πιστών, που το αλάνθαστο ψυχικό τους κριτήριο, τους πληροφορεί, ότι απ' Εκείνη, θα έλθει η δύναμη η βοήθεια.

Αλλά γιατί; Διότι έχει όλη τη Χάρη του Θεού για παροχή βοήθειας σε ώρες κινδύνου που άλλες δυνάμεις, πρόσωπα, δεν δύναται να προσφέρουν. Διάχυτο πλέον τούτο ότι η θεία δύναμις παρέχεται μέσω της Παναγίας. Βέβαια, το πότε κανείς λαμβάνει και σ' αυτές τις ώρες του κινδύνου είναι αστάθμητο.

Από το βιβλίο «Σαράντα Εικόνες της Παναγίας»